

Suomen Lääketieteen Säätiön

Vuosi- kertomus 2024

SUOMEN LÄÄKETIETEEN SÄÄTIÖLTÄ YLI 20 MILJOONAA EUROA LÄÄKETIETEEN TUTKIMUKSEEN
VIIMEISEN KYMMENEN VUODEN AIKANA

SUOMEN LÄÄKETIETEEN Säätiö pyrkii toiminnallaan varmistamaan, että Suomessa on korkeatasoista lääketieteellistä tutkimusta ja osaamista myös tulevaisuudessa.

Lääkäriseura Duodecimin vuonna 1960 perustama säätiö myöntää vuosittain apurahoja yli kaksi miljoonaa euroa tutkijanuransa eri vaiheissa oleville lääkäreille. Kymmenen viime vuoden aikana se on jakanut apurahoja yhteensä yli 20 miljoonaa euroa. Edustettuina ovat kaikki lääketieteellisen tutkimuksen alat yleisistä kansantaudeista harvinaisiin perinnöllisiin sairauksiin.

Yksityishenkilöiden ja elinkeinoelämän tekemät lahjoitukset ovat keskeinen säätiön varojen lähde.

Kertomusvuonna apurahoja ja palkintoja myönnettiin noin 3 miljoonaa euroa 140 tutkijalle ja tutkimusryhmälle.

Sisällysluettelo

6	Esipuhe	
10	Toimintakertomus	
12	Pohjolan lääketieteen palkinto	
14	Aivotuonti-apuraha tuo tekoälytutkimusta Suomeen	
16	Uudet tutkimusavaukset -apurahat	
	Tekoälyä psykiatrien avuksi	17
19	Tutkimusryhmän perustajan apurahat	
	Lihavuuskirurgiasta oppia laihduttamiseen	18

20	Leena ja Olvavi Kauppilan rahasto auttaa selvittämään sairauksien syitä	
25	Palaavan tutkijan apurahat	
	Parempaa terveyttä keliakiapotilaille	24
26	Tutkimusapurahat päätoimiseen tutkijana työskentelyyn	
	Miksi plakki repeää?	29
30	Tätä Suomessa tutkitaan	
35	Nimikkorahastot	

38	Säätiön varojen hoito	
40	Tuloslaskelma ja tase	
42	Hallinto ja henkilöstö	
45	Riskienhallinta ja toimintaperiaatteet	
46	Kuluvan vuoden näkymät	
47	Tilintarkastuskertomus	

Katriina Aalto-Setälä / Suomen Lääketieteen Säätiön hallituksen puheenjohtaja

Hyvät lääketieteen ystävät,

VUOSI 2024 oli Suomen Lääketieteen Säätiölle myönteinen. Jo toista vuotta peräkkäin saimme reippaasti yli 800 apurahahakemusta (863 kpl). Nuoret lääkärit ovat kiinnostuneita tutkimustyöstä, mikä on iloinen uutinen.

Säätiö sai viime vuonna merkittävän, kahden miljoonan euron lahjoituksen LT dosentti **Leena Kauppilalta** ja varatuomari **Olavi Kauppilalta**. On hienoa, että pariskunta haluaa lahjoituksellaan tukea lääkäritutkijoita. Leena Kauppilalla on itsellään pitkä kokemus lääketieteen tutkimuksesta, joten hän tietää rahoit-

uksen saamiseen liittyvät hankaluudet.

Leena ja Olavi Kauppilan rahasto on säätiön näkökulmasta mielenkiintoinen uusi avaus, sillä lahjoittajat ovat itse aktiivisesti mukana ja seuraavat, mitä rahalla saadaan aikaiseksi. Toivottavasti esimerkki innostaa myös muita lahjoittamaan kykeneviä tukemaan lääketieteen tutkimusta jo elinaikanaan. Kaiken suuriset lahjoitukset ovat meille arvokkaita. Yksi vaihtoehto on esimerkiksi järjestää keräys merkkipäivänä.

Säätiön kautta voi myös suunnata lahjoituksensa haluamalleen lääketieteen alalle tai it-

Säätiössä pyrimme jatkuvasti löytämään uusia keinoja, jolla voisimme parantaa lääkärin mahdollisuuksia tehdä tutkimusta. Se on meille sydämenasia.

selleen tärkeän sairauden tutkimiseen. Vuonna 2023 säätiön yhteyteen perustettu Vilja Linnean Sarkoomarahasto tukee sarkoomasyöpien tutkimusta. Se syntyi osteosarkoomaa sairastaneen ja siihen 20-vuotiaana menehtyneen Viljan Linnea Alven läheisten aloitteesta. Rahasto jakoi ensimmäiset apurahansa marraskuussa.

Vuonna 2024 Reumatautien tutkimussäätiö sulautui osaksi Lääketieteen säätiötä. Tätä varten muodostettu Reumatautien tutkimusrahasto jatkaa tärkeää työtä reumatautien hoidon ja tutkimuksen edistämiseksi Suomessa. Kun apurahojen jakaminen ja hallinnolliset

toiminnot voidaan jatkossa tehdä yhden säätiön kautta, se parantaa tehokkuutta ja vaikuttavuutta.

Olemme pyrkineet kehittämään säätiön toimintaa jatkuvasti siihen suuntaan, että apurahojen käyttö olisi lääkäreille mahdollisimman helppoa ja hakuprosessi sujuva. Ilmeisesti olemme ainakin osin onnistuneet: toukokuussa 2024 apurahanhakijoille tehdyssä kyselyssä saimme positiivista palautetta hakujärjestelmän selkeydestä ja helppokäyttöisyydestä. Kehitysehdotuksiakin tuli, ja otamme ne huomioon. Toisaalta kysely toi jälleen kerran esiin kliinisen kuormittavuuteen ja rahoituksen saamiseen liittyvät ongelmat. Säätiössä pyrimme jatkuvasti löytämään uusia keinoja, jolla voisimme parantaa lääkärin mahdollisuuksia tehdä tutkimusta. Se on meille sydämenasia.

Saimme viime vuonna Sigrid Juseliuksen Säätiön ja Jane ja Aatos Erkon säätiön kanssa perustamamme Aivotuonti-ohjelman kautta houkuteltua kansainvälisesti arvostetun lääketieteen tutkijan professori Olli Kallioniemen palaamaan Suomeen. Viisivuotisen apurahan avulla Kallioniemi perustaa tekoälyn mahdollisuuksiin keskittyvän tutkimusryhmän Helsingin yliopistoon. On hienoa, että saamme tämän nousevan alan korkeatasoista tutkimusta Suomeen!

Säätiö tukee monipuolisesti kaikkien eri lääketieteen alojen tutkimusta ja lääkäritutkijoita uran eri vaiheissa. Laaja-alainen lääketieteen tutkimuksen tukeminen on arvokasta, sillä emme voi koskaan tietää, mitkä tutkimusalat nousevat tulevaisuudessa keskeiseen rooliin. On tärkeää, että Suomessa tehdään korkeatasoista lääketieteellistä tutkimusta ja myös kliinistä työtä tekevät lääkärit voivat osallistua tutkimuksen tekemiseen. Vain sit kautta saamme osaamista ja uusia hoitoja käyttöön myös tulevaisuudessa.

KATRIINA AALTO-SETÄLÄ

Suomen Lääketieteen Säätiön hallituksen puheenjohtaja

Suomen Lääketieteen Säätiön toimintakertomus 2024

SÄÄTIÖN TOIMINNAN tavoite on suomalaisen lääketieteellisen tutkimustyön ja koulutuksen tukeminen. Säätiö tukee erityisesti nuoria lääketieteen tutkijoita. Säätiö on yksi merkittävistä lääketieteellisen tutkimuksen tukijoista maassamme.

Apurahat ja palkinnot

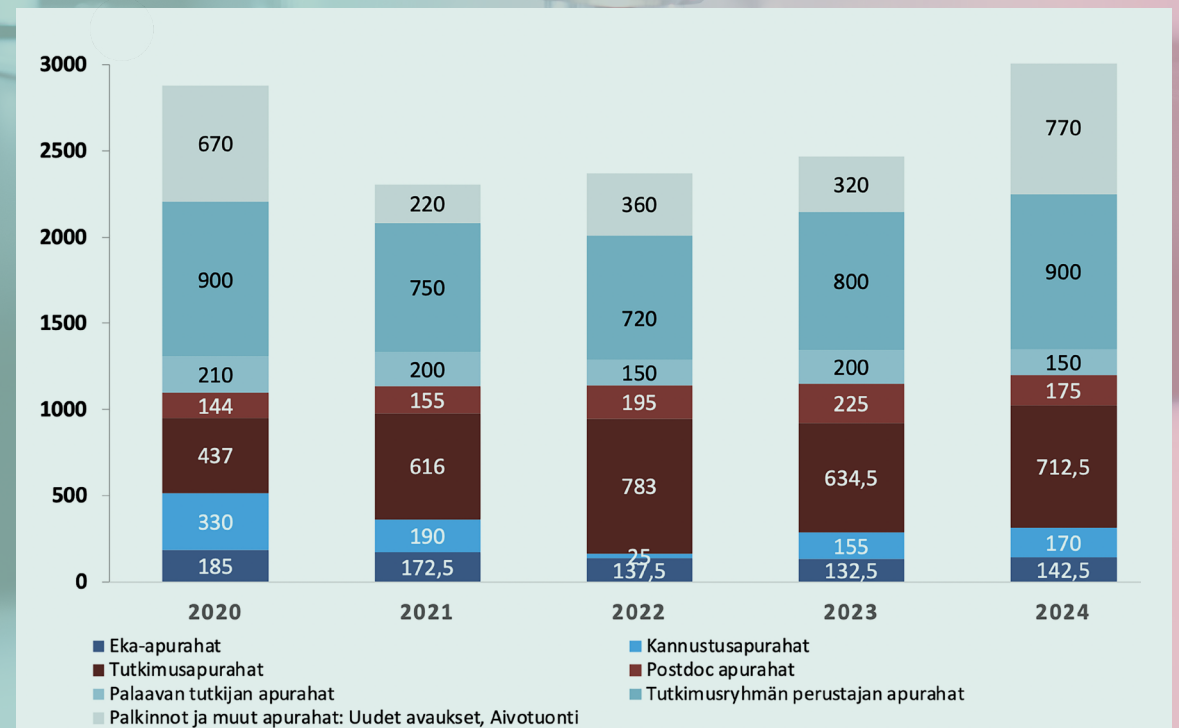
Säätiö myöntää vuosittain eka- ja kannustusapurahoja aloittaville tutkijoille, 6 kk, 12 kk ja 24 kk tutkimusapurahoja, post doc -apurahoja, palaavan tutkijan ja tutkimusryhmän perustajan apurahoja sekä uudet avaukset -erityisapurahoja kokeneemmille tutkijoille ja tutkimusryhmille. Säätiö on myös perustanut yhdessä Sigrid Juseliuksen Säätiön ja Jane ja Aatos Erkon säätiön kanssa Aivotuonti-ohjelman, jonka tarkoituksena on saada lääketieteen huippututkijoita palaamaan Suomeen. Ohjelman kautta myönnettiin ensimmäinen 2,5 miljoonan euron apuraha vuonna 2024.

Apurahojen lisäksi säätiö myöntää vuosittain Pohjolan lääketieteen palkinnon suomalaiselle lääkärielle huomattavasta kansallisesta ja kansainvälisestä elämäntyöstä lääketieteen alalla. Palkinto pohjautuu Pohjola-yhtiöiden Suomen Lääketieteen Säätiölle tekemään lahjoitukseen.

Vuonna 2023 säätiö myönsi yleisessä haussa apurahoina 2,3 miljoonaa euroa. Apurahan sai 138 tutkijaa. Hakuaika oli toukokuussa ja apurahat julkistettiin Duodecimin vuosijuhlassa marraskuussa. Käsiteltäviä hakemuksia oli 863, mikä on kaikkien aikojen toiseksi suurin määrä. Lisäksi säätiö myönsi erillisissä hauissa Post doc -poolin kautta erillisissä hauissa kahdelle post doc -tutkijalle yhteensä 175 000 euroa.

Pohjolan lääketieteen palkinto 20 000 euroa myönnettiin tammikuussa 2025 professori Mikko Hallmanille Helsingin Lääkäripäivien yhteydessä. Palkinto myönnetään suomalaiselle lääkärielle huomattavasta elämäntyöstä lääketieteen alalla.

MYÖNNETTY APURAHAT (1000 EUROA) 2020-2024

Säätiö on eräs merkittävistä lääketieteellisen tutkimuksen tukijoista maassamme. Kuvassa on esitetty toteutunut kehitys ja eri tarkoituksiin myönnettyt apurahat.

POHJOLA-PALKINTO

Terveyden- huollon uudistaja

Pohjolan lääketieteen palkinto myönnettiin tammikuussa 2025 professori Mikko Hallmanille. Hän on tehnyt mittavan elämäntyön neonatologian ja lastenlääketieteen alalla. Hänen tutkimustuloksensa ovat auttaneet keskoslapsia ympäri maailmaa.

PROFESSORI Mikko Hallman on tehnyt uraauurtavaa tutkimustyötä keskosten hoidon kehittäjänä. Hän muun muassa parantanut keskosten hengitysvaikeusoireyhtymän (RDS) hoitoa, minkä seurauksena yhä pienemmät keskoset ovat jääneet eloon. Hallmanin tutkimusryhmän 1980-luvulla tekemät hoitokokeet biologisesti aktiivisella, lapsivedestä eristetyllä surfaktantilla olivat käänteentekeviä neonatologian alalla. Ne

johtivat vakiintuneeseen käytäntöön, joka paransi merkittävästi keskoslasten selviytymistä. Ryhmä on myös selvittänyt, miten hyvin enenaikaisten synnytysten ajankohtaa voidaan siirtää myöhemmäksi ja välttää pikkukeskosten pitkäaikaissairaudet.

Hallman on toiminut merkittävässä tehtävässä niin Suomessa kuin kansainvälisesti, kouluttanut suuren osan Pohjois-Suomen

neonatologeista ja ohjannut lukuisia väitöskirjoja.

Säätiön jakama 20 000 euron suuruinen palkinto myönnetään suomalaiselle lääkäri- le huomattavasta kansallisesta ja kansainvälisestä elämäntyöstä lääketieteen alalla. Palkinto pohjautuu Pohjola-yhtiöiden Suomen Lääketieteen Säätiölle tekemään lahjoitukseen.

Viimeisimmät Pohjolan lääketieteen palkinnon saajat

2025	Professori Mikko Hallman	2015	Professori Matti Uusitupa
2024	Professori Mats Brommels	2014	Professori Inkeri Elomaa
2023	Professori Timo Strandberg	2013	Professori Martti Kekomäki
2022	Professori Helena Kääriäinen	2012	Professori Marja-Riitta Taskinen
2021	Professori Sirkka Keinänen-Kiukaanniemi	2011	Pääjohtaja Vappu Taipale
2020	Professori Eija Kalso	2010	Professori Jussi Huttunen
2019	Professori Markku Mäki	2009	Professori Hilkka Soininen
2018	Professori Marjukka Mäkelä		
2017	Professori Markku S. Nieminen		
2016	Dosentti Aarno Kari		

Lue lisää aiheesta kotivuillamme
www.laaketieteensaatio.fi

JANE JA Aatos Erkon säätiö, Sigrid Juséliuksen Säätiö ja Suomen Lääketieteen Säätiön yhteisestä Aivotuonti-ohjelmasta myönnettiin 500 000 euron apuraha professori **Olli Kallioniemelle** käytettäväksi Data and AI-Driven Molecular Medicine (DAIMM) Research Initiative -tutkimusprojektiin. Mukana olevien säätiöiden rahoitus viidelle vuodelle on yhteensä 2,5 miljoonaa euroa.

LT Olli Kallioniemi / Aivotuonti-apuraha

Aivotuonti-apuraha tuo tekoälytutkimusta Suomeen

Professori Olli Kallioniemi on tehnyt tutkijanurastaan noin puolet ulkomailla. Paluu Suomeen tuntuu mielekkäältä.

ENSIMMÄINEN viisivuotinen Aivotuonti-apuraha, 2,5 miljoonaa euroa, myönnettiin professori Olli Kallioniemelle. Hän on toiminut viimeiset yhdeksän vuotta Ruotsissa, mutta palaa apurahan myötä Suomeen. Hän perustaa tekoälyn mahdollisuuksia lääketieteessä selvittävän tutkimusryhmän Helsingin yliopistoon, Suomen molekyyli­lääketieteen instituuttiin (FIMM).

Kallioniemi kiittää Aivotuonti-apurahaa paluun mahdollistamisesta.

— Tekoälyn hyödyntäminen lääketieteellisessä tutkimuksessa on laaja ja moninainen ala, eikä perinteinen lääketieteen professuuri yliopistossa kata sellaista työkuva. Apuraha mahdollistaa siirtymi-

sen ja aikanaan uuden roolin luomisen.

Suomen Lääketieteen Säätiön hallituksen puheenjohtaja Katriina Aalto-Setälän mukaan Aivotuonti-ohjelma täyttää tärkeän aukon tutkimusrahoituksen kentässä tarjoten pitkäaikaisen rahoituksen ulkomailta palaavalle huippututkijalle. Siten voidaan kilpailla kansainvälisesti arvostetuista tutkijoista.

— Kallioniemi on erinomainen esimerkki maailmalla meritoituneesta huippututkijasta, jonka saaminen takaisin Suomeen rikastuttaa suomalaista lääketieteen tutkimuskenttää ja vie siten kotimaista tutkimusta eteenpäin.

Uudet tutkimus-avaukset -apuraha

SÄÄTIÖ JAKAA vuonna 2024 apurahoja uusiin tutkimusavauksiin korkean riskin tutkimushankkeissa. Säätiö haluaa näin tukea nuoria lääkäreitä ja uusia tutkijasukupolvia, jotka etsivät ratkaisuja tulevaisuuden haasteisiin. Lääketieteen tutkimuksen odotetaan vastaavan muun muassa uusien tartuntatautien ja ilmastonmuutoksen tuomiin terveysuhkiin. Toisaalta teknologian kehitys, kuten tekoälyn ja täsmähoitojen kehittyminen, luo uusia mahdollisuuksia. Apurahat on tarkoitettu lääkäritutkijoille hankeapurahoina lääketieteellisesti merkittävään uuteen tutkimusavaukseen. Säätiö myönsi vuonna 2024 apurahat viidelle tutkimusryhmälle, yhteensä 250 000 euroa.

LT PAULIINA HARTIALA, TYKS, 50 000 €

Tyyppin 2 luonnollisten lymfosyyttien viestinnän säätely lymfaturvotuksen aiheuttaman tulehduksen, fibroosin ja rasvakudoksen hypertofian hoidossa

LT MIIRA KLEMETTI, HYKS, 50 000 €

Istukka-sikiöakselin molekylaariset mekanismit diabetesraskauksissa – solunulkoiset vesikkelit ja uudet omiikkamenetelmät komplikaatioiden ennustamisessa

LT SAMI VENTELÄ, TYKS, 50 000 €

Kliinisen biomarkkerin validointi pään ja kaulan alueen levyepiteelikarsinoomassa

LT JOHANNES LIESLEHTO, NIUVANNIEMEN SAIRAALA, 50 000 €

Tekoälyn hyödyntäminen psykiatrisen hoidon parantamisessa ja tuottavuuden lisäämisessä

LT TERHI LOHELA, HUS-YHTYMÄ, 50 000 €

Deksmedetomidiniin vaikutus glymfaattiseen aivoselkäydinnestekiertoön, aivojen veren-virtaukseen ja neuronaaliseen aktiviteettiin funktionaalisessa magneettikuvantamisessa (GlymphDex)

LT Johannes Lieslehto / Uudet tutkimusavaukset -apuraha

Tekoälyä psykiatrien avuksi

LT Johannes Lieslehto tutkii tekoälyn hyödyntämistä psykiatristen potilaiden lääkehoidon valinnassa ja lääkärinlausuntojen tiivistelmien teossa.

PSYKIATREISTA on Suomessa pula, ja monet alan erikoislääkäreistä ovat eläköitymässä lähivuosina. Johannes Lieslehto tutkii, voisiko tekoäly tuoda ratkaisuja, jotka helpottaisivat psykiatrien työtä ja tehostaisivat toimintaa.

— Hyödynnämme pohjoismaisia rekisteriaineistoja ja koulutamme tekoälyä ennustamaan, mistä lääkityksestä psykoosipotilas tulisi todennäköisemmin hyötymään. Taustalla on se, että psykiatristen lääkehoitojen valinta tapahtuu usein yrityksen ja erehdyksen kautta, Lieslehto kertoo.

Etukäteen on yleensä vaikea tietää, mikä lääkitys olisi psykoosipotilaille sopivin ja siksi joudutaan tekemään toistuvasti kokeiluja. Se vie paljon resursseja.

— Kehitämme kansainvälisessä yhteis-

työssä uutta tekoälyyn perustuvaa mallia, joka auttaisi lääkityksen valinnassa, Lieslehto sanoo.

Hän tutkii toisessa projektissa, voitaisiinko tekoälyn avulla tehdä tiivistelmiä psykiatrisista asiakirjoista.

— Haluamme selvittää, missä vaiheessa teknologia on ja miten hyviä tiivistelmiä tekoälyn avulla pystytään tekemään. Psykiatreilta kuluu paljon aikaa kirjallisissa töissä, joten jos teknologiasta saataisiin apua, se helpottaisi.

Kaikkia ongelmia tekoäly ei tule ratkaista, mutta jos se tehostaa työskentelyä, sitä kannattaa hyödyntää.

— Tämänlaatuinen tutkimus on tärkeää. Uskomme, että tekoälystä voisi löytyä apua psykiatrien työtehtäviin ja se voisi parantaa tuottavuutta.

"On hienoa, että Lääketieteen säätiö kokee tämänlaatuista tutkimuksen tärkeäksi. Apurahat ovat tutkimustyön kulmakivi. Suomessa on leikattu tutkimusrahoitusta ja säätiöiden merkitys tutkimustyön tukijoina on kasvanut."

LT Sini Heinonen / Tutkimusryhmän perustaja

Lihavuuskirurgiasta oppia laihduttamiseen

Dosentti, LT Sini Heinonen tutkii, miten rasvakudoksen energia-aineenvaihdunta muuttuu lihavuuskirurgian yhteydessä ja löytyisikö sitä kautta mekanismeja pysyvään laihtumiseen.

SUOMALAISISTA yli puolella on ylipainoa ja kolmanneksella lihavuus. Ylipaino kuormittaa kehoa ja lisää riskiä moniin sairauksiin, joista yleisimpiä ovat tyypin 2 diabetes, sydänsairaudet, astma ja uniapnea. Dieetteihin perustuva laihdutus ei ole pystynyt ratkaisemaan ongelmaa, vaan paino pyrkii palaamaan takaisin. Lihavuusleikkaus sen sijaan on hyvä keino pysyvään painonlaskuun.

— Lihavuudessa rasvakudoksen aineenvaihdunta heikkenee ja mitokondrioiden toiminta häiriintyy. Laihdutusdieetin jälkeen mitokondrioiden energia-aineenvaihdunta näyttää entisestään vähenevän, mikä vaikeuttaa saavutetun painon pysymistä. Lihavuusleikkaus näyttäisi korjaavan tätä tilannetta, LT Sini Heinonen selittää.

Lihavuusleikkauksen jälkeen rasvakudoksen aineenvaihdunta paranee ja mitokondriot toimivat tehokkaammin. Lisäksi erittyy enemmän suolistohormoneja, jotka vaikuttavat kylläisyydentunteeseen. Heinonen tutkii näiden suolistohormonien ja muiden kirurgian jälkeen lisääntyneiden aineenvaihdutatuotteiden vaikutuksia rasvakudoksen energia-aineenvaihduntaan.

— Toiveena on, että löytyy uusia molekyyilejä ja reseptoreita, jotka aktivoivat rasvakudoksen aineenvaihduntaa. Niitä voidaan tulevaisuudessa käyttää lihavuuden lääkekehityksessä. Tehokkaan laihtumisen mekanismien parempi ymmärtäminen antaa myös eväitä lihavuuden ennaltaehkäisyyn esimerkiksi ruokavalion ja elintapojen kautta.

"Apuraha tarjoaa upean mahdollisuuden lääketieteellisesti tärkeän aiheen tutkimukseen ja oman tutkimusryhmän perustamiseen. On hienoa, että säätiö tukee uran alkuvaiheessa olevia tutkijoita tällä tavalla."

Tutkimusryhmän perustajan apuraha

LT SINI HEINONEN, HUS, 200 000 €

Uusia hoitoja lihavuuteen rasvakudoksen energia-aineenvaihduntaa aktivoimalla

LT SINI LAAKSO, HELSINGIN YLIOPISTO, 155 000 €

Imusolmukkeet neuroimmunologisten sairauksien säätelijöinä ja hoidon kohteina

LT JAAKKO PIITULAINEN, VARSINAIS-SUOMEN HYVINVOINTIALUE, 155 000 €

Nielurisoja säästävä leikkausmenetelmä aikuisilla

LT ENNI SANMARK, HUS, 190 000 €

Tekoälyavusteinen diagnosointi perusterveydenhuollossa

LT PAULA TÄHTINEN, VARSINAIS-SUOMEN HYVINVOINTIALUE, 200 000 €

Köyhtyvä mikrobisto kroonisten sairauksien ja infektioiden taustalla. – Voidaanko resilienssi saavuttaa varhaisella interventiolla?

TUTKIMUSRYHMÄN perustajan apurahojen kohderyhmänä ovat väitelleet lääkärit. Nämä apurahat mahdollistavat päätoimisen tutkimuksen ilman päätoimen päivittäisiä velvoitteita 18 kuukauden ajaksi kolmen vuoden aikana. Vuonna 2024 säätiö myönsi apurahat viidelle tutkijalle/tutkimusryhmälle, yhteensä 900 000 euroa.

LAHJOITUS Suomen Lääketieteen Säätiölle ohjautuu laadukkaaseen lääketieteelliseen tutkimukseen. Lahjoitukset käytetään lyhentämättöminä tutkimuksen hyväksi. Vuonna 2024 säätiö sai lahjoituksia yhteensä 2 250 315 euroa. **Leena ja Olavi Kauppilan** kahden miljoonan euron lahjoituksen turvin perustettiin sidottu rahasto, joka tukee sairauksien syiden tutkimista. **Säätiö kiittää lahjoittajia saamastaan tuesta!**

Leena ja Olavi Kauppilan rahasto

Uusi rahasto auttaa selvittämään sairauksien syitä

LT, dosentti Leena Kauppila ja varatuomari Olavi Kauppila haluavat isolla lahjoituksellaan varmistaa, että tulevaisuuden lääketieteen tutkimus saa tarvittavaa tukea.

LT, dosentti Leena Kauppila ja varatuomari Olavi Kauppila tekivät poikkeuksellisen suuren, kahden miljoonan euron lahjoituksen säätiölle. Pariskunta haluaa isolla lahjoituksellaan varmistaa, että nuoret tutkijat voivat jatkaa tärkeää tutkimustyötään.

— Halusimme, että tällä lahjoituksellamme tuetaan laaja-alaisesti lääketieteen tutkimusta ja sairauksien syiden selvittelyä, Leena Kauppila kertoo.

Kauppila on tehnyt pitkän ja monipuolisen

ura lääketieteen parissa. Hän valmistui lääkäriksi Tampereen yliopistosta ja on ollut tutkijana muun muassa Harvardin yliopistossa. Hän tunnistaa tutkimusrahoituksen saamisen yhdeksi tutkijanuran kipukohdista.

— Lääketieteen pitää kehittyä eteenpäin. Ilman tutkimusta se ei kehity. Haluan kannustaa erityisesti klinikoita tutkimaan, koska he kohtaavat paljon potilaita ja heillä on usein hyviä ideoita tutkimusaiheiksi.

Reumatautien tutkimusrahasto

Reumatautien tutkimussäätiö sulautui osaksi Suomen Lääketieteen Säätiötä

Reumatautien tutkimusrahasto jatkaa työtä reumatautien hoidon ja tutkimuksen edistämiseksi Suomessa.

Vilja Linnean Sarkoomarahasto

Vilja Linnean Sarkoomarahasto jakoi ensimmäiset apurahat

Rahasto tukee sarkoomiin kohdistuvaa tutkimusta, koulutusta ja hoitojen kehittämistä.

REUMATAUTIEN TUTKIMUSSÄÄTIÖ on edistänyt kotimaista reumatautien tieteellistä tutkimusta jo vuodesta 1974. Vuonna 2024 se sulautui osaksi Suomen Lääketieteen säätiötä, jonka alle muodostettiin Reumatautien tutkimusrahasto.

—Kahden erillisen säätiön sijaan yhden säätiön kautta tapahtuva toiminta mahdollistaa niin tehokkuuden kuin vaikuttavuuden kasvattamisen, Reumatautien tutkimussäätiön hallituksen puheenjohtaja Kari Varkila sanoo.

Varojen kokonaiskäyttö tehostuu, kun lääketieteen eri osa-alueita tuetaan yhdestä säätiöstä koko-naisharkintaan pohjautuen sen sijaan, että avustusta jaettaisiin samalle kohteelle kahdesta eri säätiöstä mahdollisesti jopa toisistaan tietämättä.

— Avustustoimintaan käytettävien kokonaisvarojen määrä kasvaa myös sitä kautta, kun hallinnointi-kulujen suhteellinen osuus pienenee, Varkila sanoo.

VILJA LINNEAN SARKOOMARAHASTO toteutti loka-marraskuussa ensimmäisen erillisen apurahahaun, jonka perusteella rahastosta jaettiin kaksi 2500 euron suuruista Eka-apurahaa ja yksi 15 000 euron vierailuapuraha kliinikkovierailuun eurooppalaisessa sarkoomakeskukseen.

Osteosarkoomaan 20-vuotiaana menehtyneen Vilja Linnea Alven toive oli kehittää lääkkeitä parantumattomiin sairauksiin. Rahaston perustivat läheiset hänen kuolemansa jälkeen vuonna 2023. Se tukee sarkoomiin kohdistuvaa tutkimusta, koulutusta ja hoitojen kehittämistä sekä tekee tunnetuksi sarkoomasyöpiä.

LT Laura Kivelä / Palaavan tutkijan apurahan saaja

Parempaa terveyttä keliakiapotilaille

LT Laura Kivelä etsii keinoja keliakian pitkäaikaisseurannan parantamiseksi ja tutkii, kannattaisiko Suomessa tehdä väestöseulontaa taudin löytämiseksi.

KELIAKIA on elinikäinen immuunivälitteinen sairaus, jota sairastaa jopa kolme prosenttia suomalaisista — mutta suurin osa on ilman diagnoosia. Laura Kivelä tutkii, miten tautia sairastavat voitaisiin tunnistaa nykyistä paremmin.

— On tärkeää, että potilaat löydettäisiin. Hoitamaton keliakia altistaa erilaisille komplikaatioille, kuten luuston haurastumiselle, lapsettomuudelle ja pahimmassa tapauksessa ohutsuolen syöväälle, Kivelä kertoo.

Keliakia voi aiheuttaa erilaisia suolisto-oireita, nivelkipuja, anemiaa tai iho-oireita, mutta osalla potilaista oireet ovat lieviä tai niitä ei ilmene lainkaan. Tämä tekee diagnosoinnista hankalaa.

— Tutkimme, miten potilaat löytyvät ja miten heidät kannattaisi yrittää löytää. Pitäisikö meidän tehdä jopa väestötason

keliakiaseulontaa, ja onko se kustannusvaikuttavaa?

Kivelä tutkii myös, miten keliakian pitkäaikaisseuranta Suomessa toimii ja miten sitä voitaisiin kehittää.

— Keliakiaa suositellaan seurattavaksi säännöllisesti, mutta olemme nähneet aiemmissa tutkimuksissa, että pitkäaikaisseuranta toteutuu huonosti. Pitkäaikashoidon onnistumisen kannalta tärkeä hetki on siirtymä lastentaudeilta aikuispuolelle, mutta siitä on keliakiassa vielä hyvin vähän tietoa.

Post doc -kaudella Norjassa Laura Kivelä aloitti tutkimusta ulostemerkkaineiden mahdollisuuksista ohutsuolivaurion kuvaamisessa. Yhteistyö jatkuu sen selvittämiseksi, voitaisiinko niistä saada lisäapua keliakian diagnostiikkaan ja seurantaan.

"Olin vuoden Oslossa tekemässä post doc-tutkimusta ja yhteistyömme jatkuu. Apuraha antaa loistavan mahdollisuuden jatkaa tutkimusprojekteja, kehittää keliakian tunnistamista ja hoitoa."

Palaavan tutkijan apuraha

LT LAURA KIVELÄ, TAMPEREEN YLIOPISTO, 50 000 €

Optimaalisen keliakiadiagnoosin ja seurannan avulla kohti parempaa pitkäaikaisterveyttä

LT JONNA MÄNNISTÖ, ITÄ-SUOMEN YLIOPISTO, 50 000 €

Synnynnäisen hyperinsulinismin uusien geneettisten ja patofysiologisten mekanismien tunnistaminen

LT MARKUS RAMSTE, TAMPEREEN YLIOPISTO, 50 000 €

Sepelvaltimotaudin geenit ja niiden tautimekanismit verisuonen seinämässä

PALAAVAN tutkijan apuraha on tarkoitettu ulkomailta Suomeen palaavalle tutkijalle. Vuonna 2024 säätiö myönsi kolme palaavan tutkijan apurahaa, yhteensä 150 000 euroa.

Tutkimus- apuraha päätoimiseen tutkijana työskentelyyn

6 kk

LL JUHO AALTONEN, TURKU, 13 500 €*Laskennalliset menetelmät lievien aivovammojen diagnostiikassa***LL RIIKKA AJALIN, ESPOO, 13 500 €***Tyypin 1 kannabinoidireseptorit Parkinsonin taudissa: Positroniemissiotomografiatutkimus [18F] FMPEP-d2-merkkiaineella***LL ANNA ALEXANOVA, KANGASALA, 13 500 €***Sepelvaltimotautipotilaiden rasva-aineenvaihdunnan mallintaminen uudelleenohjelmoiduista kantasoluista (iPS-solut) erilaistettujen maksasolujen avulla***LT MANOJ KUMAR CHOUDHARY, TAMPERE, 15 000 €***Ylimääräisen sydämen taakan mekanismit potilailla, joilla on krooninen obstruktiivinen keuhkosairaus***LT JAAKKO KEINÄNEN, HELSINKI, 15 000 €***Psykoosia sairastavien tyypin 2 diabetes Suomessa – esiintyvyys, hoitotasapaino, komplikaatiot ja kuolleisuus***LL HELENA LAPATTO, HELSINKI, 13 500 €***NAD+ Metabolism and Sirtuins in Monozygotic Obesity-Discordant Twins***LL INGA-MARIA LAUNONEN, HELSINKI, 13 500 €***Makrofagejen, T- ja NK-solujen interaktiot toistensa, ja syöpäsolujen kanssa RNA- ja proteiinitasolla munasarjasyövässä***LL SILJA LUOTONEN, TURKU, 13 500 €***Väitöskirjatutkimus: Prenataalikauden stressin ja raskauden keston yhteys lapsen aivojen toimintaan ensimmäisten elinvuosien aikana. fMRI- ja EEG-tutkimus.***LL LEO MERIRANTA, HELSINKI, 15 000 €***Hoitojen räätälöinti ja ennustearvio kiertävän kasvain-DNA:n avulla uusiutuneessa manttelisolulymfoomassa***LL MIKKO MIETTINEN, ESPOO, 13 500 €***Hallux rigiduksen kirurginen hoito***LL KATJA MÄKELÄ, TAMPERE, 13 500 €***Kivunlievitys obstetriikassa***LT REBEKKA ORTIZ, TAMPERE, 15 000 €***Selän alueen poikkeava aktiivisuus servikaalisessa dystoniassa***LL PINJA PARMANNE, HELSINKI, 13 500 €***Kynsinauhojen videokapillaroskopia systeemin skleroosin diagnostiikassa, seurannassa ja sairauden ennustetta arvioitaessa***LT HEIDI PÖYHÖNEN, TURKU, 15 000 €***Biomerkkiaineet lasten tulehduksellisten aivosairauksien ja tapaturmaisten aivovammojen diagnostiikassa ja ennusteen arvioinnissa***LT ELINA RANCKEN, ESPOO, 15 000 €***Vastasyntyneen napaveren erytropoietiini neurologisen kehityksen ennustamisessa***LT JAANA RONKAINEN, OULU, 15 000 €***Syömishäiriön pitkäaikaissuranta ja hoitokokemukset nuoruusikäisillä potilailla***LL KRISZTINA SIPOS, HELSINKI, 13 500 €***Paikallisen traneksaamihapon vaikutus jälkiverenvuotoja vähentävänä tekijänä plastiikkakirurgiassa***LL JOONAS TOIVONEN, TURKU, 15 000 €***3D-mallinnus korvakirurgisten leikkausten suunnittelussa ja opetuksessa***LL KATRI TUORILA, HIMANKA, 13 500 €***Hyperandrogenemia, metaboliset häiriöt ja kardiovaskulaarisairaudet naisilla***LT HELI TUPPURAINEN, KUOPIO, 15 000 €***Navigoitu transkraniaalinen magneettistimulaatio (nTMS) skitsofrenian hoidossa*

12 kk

LO = lääketieteen opiskelija

LO HEBA NABIL ABDELFAH, OULU, 30 000 €

Maksa-PXR-4β-hydroksikolesteroliakselin
terapeuttisen potentiaalin tutkiminen veren-
paineen ja kolesterolin homeostaasin säate-
lyssä ihmisillä

LT SUVI ALENIUS, ESPOO, 30 000 €

Raskauden kesto, syntymäpaino ja myöhempi
lisääntymisterveys

LL HANNA DE RUYTER, ESPOO, 27 000 €

Lapsuusiän rasvamaksataudin varhaiset
riskitekijät

LT LOTTA IVASKA, TURKU, 30 000 €

Nielurisaleikkausmenetelmien vertailu –
jatkotutkimus FINITE-2

LL MATTI JÄRVELÄ, OULU, 27 000 €

Aivopulsaatiot ja lepohermoverkkojen viiveet
tyypin 1 narkolepsiassa

LT NELLI KALLIOMAA, VAASA, 30 000 €

Varhaislapsuuden HPV-infektion vaikutus
HPV-välitteisen syövän kehittymiseen

LL JOONAS LEHIKONEN, HELSINKI, 27 000 €

Epstein-Barrin viruksen variantit ja MS-tauti

LL OLLI LIKITALO, LIETO, 27 000 €

Alkuperältään tuntemattomien aivosairauk-
sien paikannus paikallisten aivovaurioiden
avulla

LL OSMA RAUTILA, HELSINKI, 27 000 €

ALS-taudin genetiikka ja taudinkulkuun vai-
kuttavat geneettiset variantit Suomessa

LT JOHANNES ROUTILA, KEURUU, 30 000 €

Tasapainoelinhäiriöiden kehittyvä diagnos-
tiikka ja tasapainoistimuksen fysiologia.

LL MIKKO RÄISÄNEN, TAMPERE, 27 000 €

Tutkimussuunnitelma prospektiiviselle,
satunnaistetulle, kontrolloitulle, tulosten ar-
vioijan suhteen sokkoutetulle, kolmen haaran
rinnakkaiselle 1:1:1 monikeskustutkimukselle
verraten tehokkuutta ja kustannuksia leikka-
us-, neula- ja lääkehoidon lyhyen ja pitkän
aikavälin hoitostrategioiden suhteen Dupuyt-
ren kontraktuurassa

LO MATILDA SALKO, HELSINKI, 27 000 €

Munasarjasyövän täsmälääketiede genomista
profilointia hyödyntämällä

LT RAIMO TUUMINEN, HELSINKI, 30 000 €

Kaihileikkauksen tekomykiövalinnan vai-
kutukset liitännäissilmäsairauksien ilmaantu-
vuuteen ja etenemiseen, yleisterveyteen sekä
elämänlaatuun

24 kk

LT MARJUKKA POLLARI, TAMPERE, 60 000 €

Varhaisen hoitovasteen arvioiminen syö-
päsoluista lähtöisin olevan kiertävän kas-
vain-DNA:n avulla ensilinjan hoitoa saavilla
keskushermostolymfoomapotilailla

LL Anna Alexanova / Tutkimusapurahan saaja

Miksi plakki repeää?

**LL Anna Alexanova selvittää sydäninfarktiin johtavia
molekyyli- ja mekanismeja sepelvaltimotautipotilaista
tehtyjen kantasolulinjojen avulla.**

SEPELVALTIMOTAUDISSA verisuonten
seinämään kertyy rasvan muodostamaa
plakkia. Sydäninfarkti syntyy, jos tällai-
nen plakki repeää. Kohtaan syntyy veri-
hyttymä, joka tukkii suonen ja estää ve-
ren virtauksen.

Anna Alexanova tutkii, mitkä mole-
kyyli- ja mekanismit voisivat selittää,
miksi toisilla ihmisillä plakki repeytyy ja
toisilla ei.

— On havaittu, että osalla sepelvalti-
motautipotilaista on paljon plakkia ve-
risuonissa, mutta he eivät koskaan saa
sydäninfarktia. Toisilla ihmisillä sepe-
lvaltimot ovat melko puhtaat, mutta yksi
revennyt plakki johtaa infarktiin. Toivee-
nani on selvittää, mistä tämä ero johtuu.

Yksi selitys voisi löytyä maksasolujen
tuottamista lipideistä eli rasva-aineis-
ta, joita kiertää verenkierrossa. Niiden
koostumus on yksilöllisesti hieman eri-

lainen. Ne voivat vaikuttaa plakin koos-
tumukseen ja aiheuttaa sen, että osalla
ihmisistä plakit ovat hauraita ja alttiita
repeytymään.

Alexanova hyödyntää iPS-kantasolu-
tekniikkaa, jolla saadaan tehtyä erilai-
sista sepelvaltimotautipotilaista mak-
sasoluviljelmät. Siten voidaan tutkia
ilman maksan koepalaa, millaisia lipi-
dejä maksasolut tuottavat niillä potilail-
la, jotka saavat sydäninfarktin ja niillä,
jotka eivät saa.

— Tutkimuksissa on saatu viitteitä sii-
tä, että tietyt maksan tuottamat lipidit
saattavat olla yhteydessä sydänperäi-
seen äkkikuolemaan. Aihetta ei ole kui-
tenkaan vielä paljon tutkittu. Toivee-
na on, että tutkimuksemme tuo uutta
tietoa asiasta ja tulevaisuudessa myös
mahdollisuuksia sydäninfarktien ennal-
taehkäisyyn.

"Toivon, että
saamme
tutkimuksen
myötä uutta
tietoa, josta on
tulevaisuudessa
hyötyä
sydäninfarktien
ennalta-
ehkäisyssä."

TÄTÄ SUOMESSA TUTKITAAN

Jälleen lähes ennätysmäärä apurahahakemuksia

Syöpäsairaudet olivat suosituin hakuala.

SUOMEN LÄÄKETIETEEN Säätiölle saapui määräaikaan mennessä yhteensä 863 apurahahakemusta, mikä on kaikkien aikojen toiseksi suurin määrä. Edellisvuosi oli ennätyksellinen 898 hakemuksellaan. Syöpäsairaudet olivat suosituin hakuala. Lasten- tautien osuus hakemuksista kasvoi hieman, kun taas neurologisten sairauksien osuus las- ki. Myös sydän- ja verisuonisairauksiin sekä hammaslääketieteeseen liittyvien hakemus- ten määrä kasvoi edellisvuoteen verrattuna.

”Apurahahakemuksissa näkyvät suoma- laisen väestön muutokset, kuten ikääntymin- nen ja lihavuuden yleistyminen. Esimerkik- si syöpätutkimuksen merkitys korostuu, sillä syöpäriski kasvaa iän myötä, ja syöpäsaira- uksien lisääntyminen liittyy väestön ikäänty- miseen. Lisäksi tiedämme enemmän syöpien syntymekanismeista, mikä taas auttaa uu- sien hoitojen kehittämiseen”, kertoo Suomen

Lääketieteen Säätiön puheenjohtaja Katriina Aalto-Setälä.

Hammaslääkärit ovat löytäneet säätiön apurahat

Vuodesta 2022 lähtien Suomen Lääketieteen Säätiö on myöntänyt apurahoja myös ham- maslääketieteen lisensiaateille ja tohtoreille. Tänä vuonna hakemuksia hammaslääketieteen tutkimukseen tuli 37 kappaletta, mikä on en- nätysmäärä.

”On hienoa, että hammaslääketieteen alan opiskelijat ja lääkärit ovat löytäneet säätiöm- me rahoituskanavat. Haluamme tukea koti- maista lääketieteen tutkimusta kaikilla aloilla. Tämä on erityisen tärkeää nyt, kun klinisen lääketieteen tutkimusrahoitus on Suomessa vähentynyt huolestuttavasti viimeisen vuosi- kymmenen aikana”, Aalto-Setälä sanoo.

VUODEN 2024 APURAHAHAKEMUKSET LUOKITELTUNA

SAIRAUSRYHMÄ*	HAKEMUSTEN MÄÄRÄ		MYÖNNETTY APURAHAT	
	kpl	%	kpl	%
Syöpäsairaudet	147	17	20	14
Lastentaudit	93	11	15	11
Neurologiset sairaudet	92	11	18	13
Sydän- ja verisuonisai- raudet	92	11	16	12
Naistentaudit ja synnytys	62	7	11	8
Muut sisätaudit	62	7	8	6
Tuki- ja liikuntaelinsai- raudet ja -vammat	53	6	8	6
Terveysten edistäminen, th:n toimintatavat	45	5	2	1
Hammaslääketiede	37	4	2	1
Tartuntataudit	35	4	7	5
Mielenterveys, psykiatriset sairaudet	22	3	6	4
Muut	123	14	25	18
YHTEENSÄ HAKEMUKSIA	863		138	

* Sairauksien ryhmittelyssä on hyödynnetty soveltuvien osien ICD-10-tautiluokitusta. Ryhmiä on yhdistelty luettavuuden parantamiseksi. Toisaalta joukkoon on lisätty muutamia kategorioita, kuten lastentaudit sekä terveyden edistäminen ja terveydenhuollon toimintatavat.

Suomen Lääketieteen Säätiön Kannustus- apuraha 5 000 €

SÄÄTIÖ myönsi 170 000 euron edestä 5 000 euron suuruisia kannustusapuroja väitöskirjaansa valmisteleville ja tutkijanuraansa aloitteleville lääkäreille. Apurahan sai 34 nuorta tutkijaa.

Lista apurahansaajista on säätiön sivuilla: www.laaketieteensaatio.fi

SÄÄTIÖ jakoi tutkimustyötään aloittaville lääketieteen opiskelijoille ja lisensiaateille 2 500 euron suuruisina Eka-apurahoina 142 500 euroa. Apurahansaajia oli 57.

Lista apurahansaajista on säätiön sivuilla: www.laaketieteensaatio.fi

Eka-apuraha 2 500 €

LL Nelli Saijets / Kannustusapurahan saaja

Työkaluja rintasyöpäalttiuden tutkimiseen

LL Nelli Saijets tutkii geneettisiä menetelmiä, joiden avulla voitaisiin aiempaa tarkemmin arvioida perinnöllisen rintasyövän riskiä.

RINTASYÖPÄ ON suomalaisnaisten yleisin syöpä, johon sairastuneita on vuosittain noin 5000. Tiedetään, että osa rintasyöivistä on vahvasti perinnöllisiä, ja samassa suvussa on paljon syöpään sairastuneita naisia. Usein jää kuitenkin epäselväksi, mistä perinnöllinen alttius johtuu.

— Tiedetään yksittäisiä geenimuutoksia, jotka aiheuttavat korkean rintasyöpäriskin. Tällainen muutos havaitaan kuitenkin korkeintaan kymmenesosalla potilaista, joilla epäillään perinnöllistä alttiutta sairauden taustalla, Nelli Saijets kertoo.

Sairastumisten taustalla voi yksittäisen geenimuutoksen sijaan olla useiden geenien yhteisvaikutus. Saijets on mukana tutkimuksessa, jossa

potilailta tutkitaan yksittäisten geenimuutosten lisäksi polygeeninen riskisumma (PRS).

— Perimässä on useita yksittäisiä muutoksia, jotka vaikuttavat rintasyöpäriskiin vähän. Yksittäisen muutoksen merkitys on pieni, mutta muutosten määrän kasvaessa vaikutus on merkittävä. Tätä yhteisvaikutusta PRS kuvaa.

PRS määritetään sirupohjaisella menetelmällä ja mukana on miljoonia muutoksia samanaikaisesti. Siten sairastumisriskiä voidaan arvioida aiempaa tarkemmin.

— Tavoitteena on, että pystyisimme nykyistä paremmin ohjaamaan seurantaan ne potilaat, joille siitä on eniten hyötyä.

"Toivon, että tutkimus tuo lisää tietoa rintasyövän perinnöllisyydestä ja auttaa potilaita, joiden suvussa esiintyy paljon rintasyöpää."

LL Heidi Lund / Eka-apurahan saaja

Umpilisäketulehdus ohi itsestään?

LL Heidi Lund tutkii, voitaisiinko lievän umpilisäkkeen tulehduksen hoidossa välttää antibioottien käyttöä ja sairaalassa oloa.

"Apuraha oli iloinen uutinen, sillä se mahdollistaa muusta työstä vapaiden tutkimusviikkojen pitämisen. Voi hyvillä mielin keskittyä tutkimukseen eikä tarvitse murehtia raha-asioita."

UMPILISÄKETULEHDUS ON yksi yleisimmistä syistä vatsakivun vuoksi sairaalan hakeutuvilla aikuisilla. Ennen vanhaan umpilisäkkeen tulehdus tyyppillisesti leikattiin, vaikka se oli lievä. Viime vuosina lieviä tapauksia on kuitenkin alettu hoitamaan antibiooteilla, sillä tutkimusten mukaan leikkaus ei näyttäisi olevan aina välttämätön.

— Lähivuosina on saatu tutkimuksissa viitteitä myös siitä, että lievät umpilisäkkeen tulehdukset voisivat parantua kokonaan ilman antibioottihoitoa. Koska suurin osa tulehduksista on lieviä ja potilaita on paljon, on tärkeää miettiä, mitkä hoitotoimenpiteet ovat tarpeellisia ja mitkä tarpeettomia, Heidi Lund kertoo.

Lund tekee tutkimusta, jossa annetaan lievää umpilisäkkeen tulehdusta

poteville potilaille sokkoutetusti joko moksifloksasiini-antibioottia tai lumelääkettä tablettina. Tutkimukseen pyydetään perusterveitä ihmisiä, joilla todetaan TT-kuvauksissa lievä, komplisoitumaton umpilisäkkeen tulehdus. Heitä seurataan tarkasti ja tutkimushoitaja kyselee kotiutumisen jälkeen toistuvasti heidän vointiaan.

— Jos tutkimusten myötä ilmenee, että lievät umpilisäkkeen tulehdukset voidaan hoitaa turvallisesti ja tehokkaasti ilman antibiootteja ja leikkaushoitoa, niukat terveydenhuollon resurssit saadaan kohdennettua paremmin. Lisäksi päästään eroon mahdollisesti turhista antibioottikuureista, mikä vähentää antibiooteille vastustuskykyisten bakteerikantojen kehittymistä, Lund toteaa.

Suomen Lääketieteen Säätiön rahastot, joista apurahoja myönnetty vuonna 2024

Rahasto	Summa
A. E. Vehmaksen rahasto	7 500 €
Aarno ja Jenny Piponiuksen rahasto	13 500 €
Aino Eerolan rahasto	344 500 €
Anna-Kaisa Nikalin rahasto	5 000 €
Eero Matti Ranisen rahasto	241 000 €
Kliinisen kemian tutkimussäätiön rahasto	2 500 €
Leena ja Olavi Kauppilan rahasto	77 000 €
Lilljan säätiön rahasto	20 000 €
Lääketehtas Orionin tieteellinen tutkimusrahasto	400 000 €
Maija ja Matti Vaskion rahasto	549 000 €
Niilo ja Liisa Koivikon rahasto	2 500 €
Paavo ja Veikko Pirilän rahasto	15 000 €
Planmeca-Planmed rahasto	5 000 €
Risto Pelkosen rahasto	7 500 €
Roland, Marita ja Patricia Freundin rahasto	78 500 €
Sarkoomarahasto ***	
Sinikka ja Seppo Heikkilän rahasto	5 000 €
Suomen Lääketieteen Säätiön kantarahasto	497 000 €
Tauno Putkosen rahasto	34 500 €
Teemu Pohjanpellon rahasto	5 000 €
Vieno Mirjam Rissasen rahasto	10 000 €
Winthrop lääkeyhtymän tutkimusrahasto	5 000 €
Pohjolan lääketieteen palkinto ko. nimikkorahastosta	
Post doc -poolin apurahat Lääketieteen Säätiön kantarahastosta	

SUOMEN LÄÄKETIETEEN SÄÄTIÖN KYSELY APURAHANHAKIJOILLE 2024:

Kuormittava kliininen työ ja rahoituksen puute vaikeuttavat lääkärin tutkimustyötä

Lääkärit kertovat vastauksissaan tutkimustyön olevan hyvää vastapainoa kliiniselle työlle sekä ammatillisesti kehittävää.

SÄÄTIÖN toukokuussa 2024 apurahanhakijoille tekemässä kyselyssä joka neljäs lääkäri kertoi mahdollisuutensa tehdä tutkimusta vähentyneen koronaa edeltäneeseen aikaan. Heistä useampi kuin joka toinen kertoi syyksi kliinisen kuormituksen sekä tutkimusrahoituksen saamisen vaikeuden. Joka kolmas kertoi, että tutkimusvapaan järjestäminen on hankalaa. Avointen vastausten perusteella tilanteen helpottumisesta on merkkejä joillain lääketieteen aloilla, mutta toisilla aloilla hoitojonot ovat edelleen pitkiä. Lääkärit kertoivat myös taloudellisen tilanteen, tutkimuksen tekemisen kallistumisen sekä

potilaiden rekrytointin hankaloitumisen vaikeuttavan tutkimustyötä.

Useampi kuin kaksi kolmesta vastaajasta haluaa tehdä tulevaisuudessa enemmän tutkimustyötä. He kertovat avoimissa vastauksissa tutkimustyön olevan hyvää vastapainoa kliiniselle työlle sekä ammatillisesti kehittävää. Motivaatioksi vastaajat kertoivat myös tutkimustyön innostavuuden, halun vaikuttaa yhteiskunnallisesti sekä edistää lääketiedettä ja kehittää potilaiden hoitoa.

Säätiön toukokuussa 2024 tekemään kyselyyn vastasi 610 lääkäritutkijaa, jotka hakivat säätiöltä tutkimusapurahaa.

Säätiön varojen hoito

SÄÄTIÖN tavoitteena on pitkällä aikavälillä jakaa keskimääräistä omaisuuden reaalista nettotuottotasoa vastaava määrä apurahoina ja palkintoina. Vuosittain myönnettävien apurahojen määrä on ollut kymmenen vuoden aikana keskimäärin 3,1 prosenttia taseen omasta pääomasta. Vuonna 2024 jaettu apurahasumma oli 3,5 prosenttia ja koko varojen käyttö 3,9 prosenttia taseen omasta pääomasta. Varojen käytössä kasvuna näkyy vuonna 2024 viidelle vuodelle myönnetty Aivotuonti-ohjelman rahoitus.

Säätiön sijoitukset on hajautettu eri omaisuusluokkiin ja maantieteellisesti tuotto ja riski huomioon ottaen. Hajauttamisella tuetaan tuottotavoitteen saavuttamista pitkällä aikavälillä. Osakkeiden osuus säätiön sijoituksista oli vuoden lopussa 63,2 prosenttia.

Sijoitustoiminnan tuotto vuonna 2024 oli 14,5 %. Sijoitusomaisuuden markkina-arvo oli vuoden lopussa 110,3 miljoonaa euroa ja kirjanpitoarvo oli 87,3 miljoonaa euroa. Sijoitusomaisuuden ja taseen kehitys viimeisen kymmenen vuoden aikana (miljoonaa euroa) on esitetty kuvassa 2.

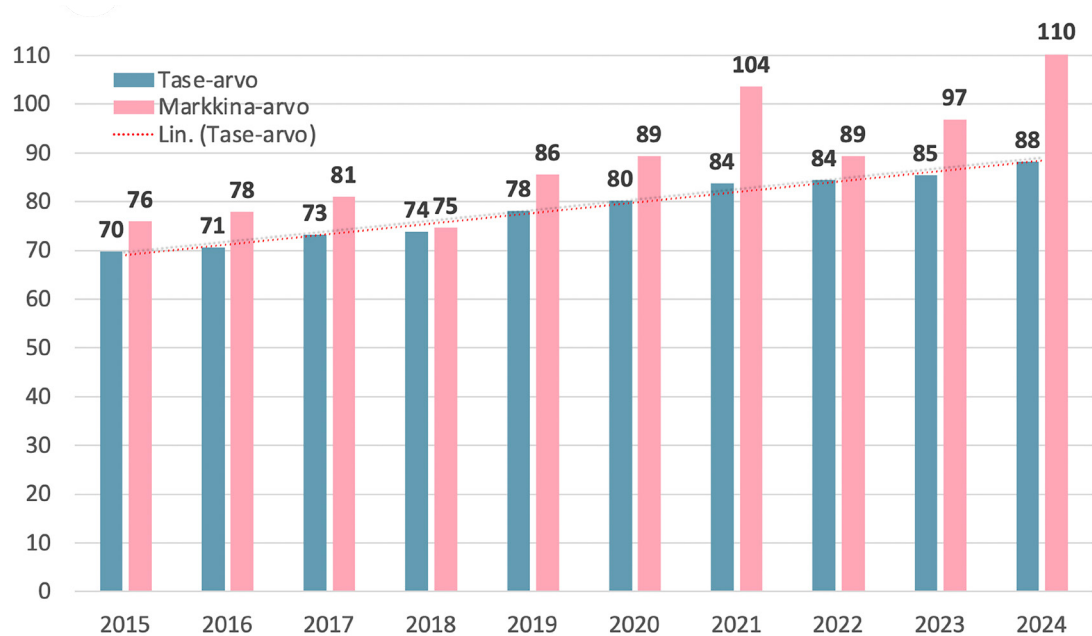
Lääketieteen Säätiö on sitoutunut vastuulliseen sijoittamiseen. Vastuullisen sijoittamisen avulla varmistetaan sijoituksille hyvä tuotto sekä hallitaan sijoitusriskejä tehokkaasti. Vastuullinen sijoittaminen tarkoittaa, että säätiö ottaa sijoituspäätöksiä tehdessään huomioon taloudellisten näkökantojen lisäksi myös ympäristön, sosiaalisen vastuun ja hyvän hallinnon (ESG) näkökulmat. Säätiön sijoitustoiminnassa vältetään sijoituksia kohteisiin, joiden toiminta on ristiriidassa tai vaarantaa terveyden ylläpitämistä. Säätiö sitoutuu Pariisin ilmastopimuksen tavoitteiden mukaiseen sijoitussalkkuun. Varainhoitajien tulee huomioida ilmastonmuutoksen vaikutukset sijoituskohteita valittaessa.

Säätiö toteuttaa vastuullisen sijoittamisen periaatteita ensi sijassa varainhoitajien kautta. Säätiö edellyttää, että valittu yhteistyökumppani on määritellyt vastuullisen sijoittamisen periaatteet ja raportoi vastuullisuuden tuloksista. Vastuullisuuden tulee kuulua integroituna osana sijoitustoimintaan. Vastuullisuuden vaikutuksia salkun tuottoon ja riskiin mitataan siten, että käytettävät aikasarjat ovat

riittävän pitkiä. Säätiön sijoitussalkusta tehdään vuosittain erillinen vastuullisuusanalyysi. Myös salakunhoitajien menestymistä ja kuluja vertaillaan säännöllisesti.

Säätiön ja rahastojen tilikauden tulos ennen rahastosiirtoja oli 2,4 miljoonaa euroa, rahastosiirrot —1,1 miljoonaa euroa ja säätiön tilikauden ylijäämä 1,3 miljoonaa euroa.

Sijoitusomaisuuden kehitys 2015-2024 (miljoonaa euroa)

TULOSLASKELMA Euro	01.01.2024- 31.12.2024	01.01.2023- 31.12.2023
VARSINAINEN TOIMINTA		
KULUT		
Jaetut apurahat	-3 011 872	-2 464 500
Henkilöstökulut	-121 936	-138 384
Muut varsinaisen toiminnan kulut	-222 280	-199 781
VARSINAISEN TOIMINNAN KULUJÄÄMÄ	-3 356 087	-2 802 665
VARAINHANKINTA		
TUOTOT		
Lahjoitukset	2 250 316	171 013
Muut tuotot	267 024	0
	2 517 340	171 013
KULUT		
Varainhankinnan kulut	-79 103	-33 098
VARAINHANKINNAN TUOTTOJÄÄMÄ	2 438 237	137 915
SIJOITUS- JA RAHOITUSTOIMINTA		
TUOTOT		
Voitto-osuustuotot	1 071 390	941 405
Arvopapereiden luovutusvoitot	2 528 373	1 611 524
Arvonlennusten palautukset	208 069	1 841 253
Vuokratuotot	20 813	21 843
Muut tuotot	185 342	178 804
	4 013 986	4 594 829
KULUT		
Yhtiövastikkeet	-3 614	-3 539
Arvopapereiden hoitokulut	-24 528	-22 600
Arvopapereiden luovutustappiot	-145 019	-135 454
Arvopapereiden arvonalennukset	-482 425	-1 186 323
Muut kulut	-32 568	-33 283
	-688 154	-1 381 198
SIJOITUS- JA RAHOITUSTOIMINNAN TUOTTOJÄÄMÄ	3 325 832	3 213 631
TUOTTOJÄÄMÄ	2 407 982	548 881
RAHASTOSIIRROT	-1 061 227	-39 541
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ	1 346 755	509 340

TASE Euro	31.12.2024	31.12.2023
V A S T A A V A A		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
SIJOITUKSET		
Yhdistetty sijoitusomaisuus		
Huoneisto-osakkeet	183 336	153 211
Muut arvopaperit	87 317 245	84 441 705
Muut sijoitukset	250	250
SIJOITUKSET YHTEENSÄ	87 500 831	84 595 166
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Lyhytaikainen		
Siirtosaamiset	29 292	49 060
Rahat ja pankkisaamiset	634 981	804 206
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	664 272	853 266
VASTAAVAA YHTEENSÄ	88 165 103	85 448 432
V A S T A T T A V A A		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	8 409	8 409
Sidotut rahastot		
Omakatteiset rahastot	36 635 186	37 334 801
Muut sidotut rahastot	14 474 792	12 713 951
Sidotut rahastot	51 109 978	50 048 751
Vapaat rahastot	1 503 117	1 568 117
Kantarahasto	29 275 036	28 700 695
Tilikauden ylijäämä	1 346 755	509 340
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	83 243 295	80 835 313
VIERAS PÄÄOMA		
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Ostovelat	12 882	13 870
Muut velat	2 402	3 174
Siirtovelat	4 906 524	4 596 076
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	4 921 808	4 613 119
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	88 165 103	85 448 432

Hallinto ja henkilöstö

SÄÄTIÖLLÄ oli toimintavuonna sääntöjen mukainen Duodecimin valtuuskunnan valitsema **NEUVOTTELUKUNTA**. Neuvottelukunta valitsee hallituksen jäsenet ja tilintarkastajat, käsittelee tilinpäätöksen ja toimintasuunnitelman sekä päättää hallituksen ja valiokuntien palkkioista.

NEUVOTTELUKUNTA 2024

	Jäsen vuodesta	Toimikauden päättymis- vuosi
professori Sanna Aunesluoma	2023	2025
professori Markus Juonala	2024	2026
professori Katri Kaukinen	2022	2024
tj. Piia-Noora Kauppi	2022	2024
professori Reetta Kälviäinen	2022	2024
professori Tarja Laitinen	2024	2026
professori Kari Majamaa	2021	2026
professori Timo Otonkoski	2019	2024
professori Kaisu Pitkälä	2024	2026
professori Hilpi Rautelin	2023	2025
KTM Harri Saukkomaa	2023	2025

Viestinnän asiantuntija, hallitusammattilainen
Anne-Mari Virolainen 2023 2025

HALLITUS päättää apurahojen ja Pohjo-

lan lääketieteen palkinnon jaosta, kehittää ja valvoo varainhankintaa ja päättää sijoitus- toiminnan periaatteista ja sijoitusstrategiasta sekä hyväksyy tilinpäätöksen ja laatii toimin- tasuunnitelman. Hallitus on vahvistanut itsel- leen työjärjestyksen, apurahojen jakoperiaat- teet, sijoitustoiminnan periaatteet ja säätiön lähipiiriohjeen. Nämä tarkistetaan vuosittain. Hallitus piti seitsemän kokousta.

HALLITUS 2024

	Jäsen vuodesta	Toimikauden päättymis- vuosi
prof. Katriina Aalto-Setälä, pj.	2023	2025
VTM, Susanna Korpivaara, vpj.	2019	2024
professori Juhani Knuuti	2024	2026
KTM, VN Elmar Paananen	2023	2025
KTM Ira van der Pals	2022	2024
professori Taneli Raivio	2024	2026

APURAHAPÄÄTÖSTEN VALMISTELU

Hallituksen apurahapäätökset valmisteltiin kolmessa asiantuntijaelimessä. Tutkimusryh- män perustajan ja Palaavan tutkijan sekä Uudet tutkimusavaukset -apurahahakemukset arvioi

säätiön apurahavaliokunta. Eka-, kannustus- ja tutkimusapurahahakemukset arvioi säätiön stipendivaliokunta. Post doc -hakemukset ar- vioi post doc -poolin asiantuntijaryhmä, jossa säätiön edustajina toimi Antti Lauerma. Sää- tiö toteutti säätiön apurahanhakijoille koronan vaikutuksia koskevan kyselyn.

APURAHAVALIOKUNTA 2024

	Jäsen vuodesta	Toimikauden päättymis- vuosi
professori Johanna Kuusisto, pj.	2019	2024
professori Pirjo Nuutila	2024	2026
professori Ville Peltola	2019	2024
professori Terhi Piltonen	2019	2024
professori Ari Ristimäki	2023	2025
professori Toni Seppälä	2024	2026

STIPENDIVALIOKUNTA 2024

	Jäsen vuodesta	Toimikauden päättymis- vuosi
professori Mika Rämet, pj.	2020	2025
Mikael Ekblad, Turku	2022	2024
dosentti Kati Elima	2020	2025
dosentti Juhani Juntila	2022	2024
dosentti Erika Jääskeläinen	2019	2024
dosentti Riitta Luoto	2024	2026
dosentti Maija Pihlajamäki	2022	2024
dosentti Ville Sallinen	2022	2024
dosentti Kirjo Wartiovaara	2020	2025

Hallituksen puheenjohtajan vuosipalkkio oli 9 200 euroa ja jäsenen palkkio 6 600 euroa. Lisäksi sijoitus-, viestintä- ja varainhankinta- ja lääketieteellisen toimikunnan varsinaisista kokouksista maksettiin 200 euron kokouspalk- kio. Stipendivaliokunnan ja apurahavaliokun- nan puheenjohtajan palkkio oli 3 300 euroa ja valiokunnan jäsenen 2000 euroa. Neuvottelu- kunnan puheenjohtajalle ja jäsenille ei makse- ta palkkiota.

SIJOITUSPÄÄTÖSTEN VALMISTELU

Sijoituspäätösten valmistelusta vastasi toimi- kunta, johon kuuluivat Ira van der Pals ja Elmar Paananen ja sihteerinä säätiön asiamies. Toi- mikunta kokoontui kaikkiaan seitsemän ker- taa. Toimintavuoden aikana päivitettiin sää- tiön sijoitussuunnitelma ja tehtiin lisäsijoitus epälikvideihin korkorahastoihin. Vuoden ai- kana toimikunta aktiivisesti arvioi ja seurasi korko- ja inflatioympäristössä tapahtuneiden muutosten vaikutuksia.

VIESTINTÄ

Säätiö käytti pääasiallisena viestintä- ja vuo- rovaikutuskanavana kotisivuja, joilla julkais- tiin säännöllisesti uutisia apurahansaajien tutkimuksista sekä ajankohtaisia päivityksiä

Riskienhallinta ja toimintaperiaatteet

säätiön toiminnasta. Uutisia jaettiin myös säätiön sosiaalisen median kanavissa, joista aktiivisimmassa käytössä olivat toimintavuoden aikana LinkedIn ja Instagram. Molemmissa kanavissa seuraajamäärät olivat kasvussa. Lisäksi säätiö ylläpiti sosiaalisen median kanavia X:ssä (aiemmin Twitter) ja Facebookissa.

Säätiön viestintä- ja varainhankintatoimikunta ohjaa säätiön viestinnän ja varainhankinnan toteutusta. Toimikunta kokoontui kertomusvuoden aikana kaksi kertaa. Toimikuntaan kuuluivat säätiön viestintäpäällikkö ja asiamies sekä hallituksen jäsenet Susanna Korpivaara ja Katriina Aalto-Setälä.

Varainhankinnan osalta toteutettiin Tulevaisuuden lääketiedettä -kampanja sekä perinteinen joulukampanja. Lisäksi Sarkooma-rahasto järjesti omaa varainkeruutaan omissa viestintäkanavissaan.

Tulevaisuuden lääketiedettä -podcast-sarja julkaistiin vuoden 2024 aikana neljän jakson verran. Jaksoit käsittelevät lääketieteen etiikkaa eri näkökulmista, ja vieraina olivat alan johta-

vat asiantuntijat. Yhteensä säätiön podcasteille oli vuoden 2024 loppuun mennessä kertynyt 967 seuraajaa ja 28 000 kuuntelukertaa.

Säätiö järjesti vuoden aikana kaksi lääketiedettä tukevien säätiöiden tapaamista ja osallistui Duodecimin ylläpitämän tutkijaportin (<https://www.tutkijaportti.fi>) kehitystyöhön.

MUU HALLINTO

Säätiön osa-aikaisena asiamiehenä toimi DI Jouni Lounasmaa. Toimistopalvelut ostetaan Duodecim-seuralta. Säätiön sihteerinä toimi HSO-sihtööri Marketta Kaunisto. Säätiön sopimussuhteisena viestintäpäällikkönä toimi VTM Ilmari Tuomivaara. Omaisuudenhoito- ja taloushallinnon palvelut ostetaan alan yrityksiltä

TILINTARKASTAJAT

Säätiön tilintarkastajina toimi tilintarkastusyhteisö KPMG oy, päävastuullisena tilintarkastajana KTM Kirsi Aromäki KHT.

HALLITUS vastaa strategia-asiakirjassa kuvatusta säätiön riskienhallinta-politiikasta ja valvoo sen toteuttamista. Asiamies vastaa hallituksen ohjeistuksen mukaan riskienhallinnan toteuttamisesta. Taloudellisista riskeistä merkittävin on sijoitustoimintaan liittyvä epävarmuus. Sijoituksia hoidetaan suunnitelmallisesti ja niihin liittyvää riskiä hallitaan hajauttamalla sijoitukset varainhoitajien välillä, sijoituslajeittain ja maantieteellisesti. Säätiöllä on hyväksytty sijoituspolitiikka, joka muodostaa sijoitustoiminnan riskienhallinnan ohjeen.

Hallituksen sijoitustoimikunta valmistelee sijoitusasiat hallitukselle, laatii ehdotuksen säätiön sijoitustoiminnan periaatteiksi ja sijoitusstrategiaksi, seuraa sijoitusstrategian toteutumista ja arvioi sijoitustoiminnan riskejä, valvoo ja ohjaa varainhoitajia sijoitusstrategian toteutuksessa ja kilpailuttaa varainhoitajat määräajoin.

Osa säätiön keskeisistä toiminnoista on ulkoistettu kustannustehokkuuden saavuttamiseksi (omaisuudenhoito, toimistopalvelut, ta-

loushallinnon palvelut). Palvelujen laatuun liittyvää riskiä alennetaan valitsemalla palveluntarjoajat huolellisesti, säännöllisellä raportoinnilla ja seurannalla sekä kilpailuttamisella.

Säätiöllä on vastuuvakuutus, joka kattaa hallituksen ja asiamiehen toiminnan. Säätiöllä on myös luottamustehtävissä toimivien tapaturmavakuutus, joka on voimassa säätiön tehtävissä ja niihin liittyvillä matkoilla.

Hallitus tarkastelee säätiön toimintaan liittyviä riskejä kokouksissaan vähintään kerran vuodessa. Hallitus käsittelee vuosittain elokuun kokouksessaan strategian ja toimintaperiaatteet sekä hallituksen työjärjestyksen. Lisäksi hallitus arvioi vuosittain, miten apurahapolitiikalla parhaiten toteutetaan lääketieteellisen tutkimustyön ja koulutuksen tukemista. Hallitus arvioi toimintaansa vuosittain. Säätiöllä on hallituksen vahvistama lähipiiriohje.

Säätiön verkkosivuilla on esillä toimintakertomus <http://www.laaketieteensaatio.fi>, jossa on taulukoitu kaikki lähipiiritapahtumat säätiölain ja säätiön hyvän hallintotavan mukaisesti.

Kuluvan vuoden näkymät

SÄÄTIÖ jakaa apurahoina ja palkintoina yhteensä noin 2,6 miljoonaa euroa. Yhteistyössä muiden säätiöiden kanssa kehitetään vuonna 2024 pilotoitua Aivotuonti-rahoitusta. Lisäksi Uudet tutkimusavaukset –apurahasta muokataan rahoitusmuoto, joka keskittyy erityisesti klinisen tutkimuksen tukemiseen.

Säätiö järjestää Lääketieteen Säätiön kutsusymposiumin, joka kokoaa yhteen lääketieteen tutkimuksen keskeisiä vaikuttajia. Tilaisuus tarjoaa säätiön suurimpien apurahojen saajille – uusien tutkimusryhmien perustajille ja tutkimuksen tuleville huippunimille – mahdollisuuden esitellä tutkimusteemojaan. Symposium järjestetään Tampereella yhteistyössä lääketieteellisen tiedekunnan kanssa.

Viestinnän rooli korostuu säätiön tavoitteissa lisätä tutkimuksen tunnettuutta ja tuoda esiin lääketieteen tutkimuksen merkitystä kaikille sidosryhmille. Vuonna 2025 säätiön

viestinnän keskiössä on apurahan saaneiden tutkijoiden työn esiin tuominen ja lääketieteellisen tutkimuksen vaikuttavuuden vahvistaminen. Säätiö hyödyntää monikanavaista viestintää, kuten verkkosivuja, sosiaalista mediaa ja uutiskirjeitä, lisätäkseen tutkimuksen näkyvyyttä ja houkutellakseen uusia lahjoittajia mukaan tukemaan suomalaista lääketieteellistä tutkimusta.

Lahjoittajille viestitään muun muassa säännöllisillä lahjoittajauutiskirjeillä. Säätiö pyrkii kasvattamaan tunnettuuttaan erityisesti potentiaalisten lahjoittajien ja lääketieteen tutkijoiden keskuudessa viestimällä aktiivisesti tukemistaan tutkimushankkeista ja niiden yhteiskunnallisesta merkityksestä.

Säätiö jatkaa vuorovaikutusta muiden lääketieteen tutkimusta tukevien säätiöiden ja organisaatioiden kanssa ja ylläpitää yhteistyössä Duodecimin kanssa Tutkijaportti-verkopalvelua.

Tilintarkastuskertomus

OLEMME tilintarkastaneet Suomen Lääketieteen Säätiö sr:n (y-tunnus 0221106-3) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2024. Tilinpäätös sisältää taseen, tuloslaskelman ja liitetiedot.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan säätiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset.

Helsingissä 5. Toukokuuta 2025 KPMG OY AB

Kirsi Aromäki
KHT

Suomen Lääketieteen Säätiö, 2025

PL 713, 00101 Helsinki

KÄYNTIOSOITE Kaivokatu 8, 00100 Helsinki

PUHELIN (09) 6188 51

SÄHKÖPOSTI info@laaketieteensaatio.fi

KOTISIVUT www.laaketieteensaatio.fi

LINKEDIN [@LaaketieteenS](#)

FACEBOOK [laaketieteensaatio](#)

INSTAGRAM [laaketieteensaatio](#)